

V. ESTACIONALITAT TURÍSTICA I ÍNDEX D'INTENSITAT TURÍSTICA.

Els indicadors analitzats intenten mesurar el grau d'estacionalitat i d'intensitat que presenta el turisme de les Illes Balears, mitjançant dades sobre l'evolució mensual dels turistes arribats i la seva despesa generada durant el període 2003-2008.

Fonts: CITTIB (2003-2009) *El turisme a les Illes Balears. Dades informatives (2002-2008)*. CITTIB, Conselleria de Turisme, Govern de les Illes Balears, Palma de Mallorca; Despesa turística dels turistes estrangers: IET (diversos anys) *Informe Anual Egatur. Encuesta del gasto turístico a los turistas no residentes*. Instituto de Estudios Turísticos, Ministerio de Industria, Comercio y Turismo; Despesa turística dels turistes espanyols: CES (2006-2008) *Memòria del CES. Sobre l'economia el treball i la societat de les Illes Balears (2005-2006-2007)*. Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, Palma de Mallorca.

Definició. El coeficient de Gini ens permet avaluar l'estacionalitat turística, entesa com a mesura de la dispersió anual de l'arribada de turistes a un territori al llarg de l'any que hem denominat **Indicador d'Estacionalitat Turística anual (IETa)**.

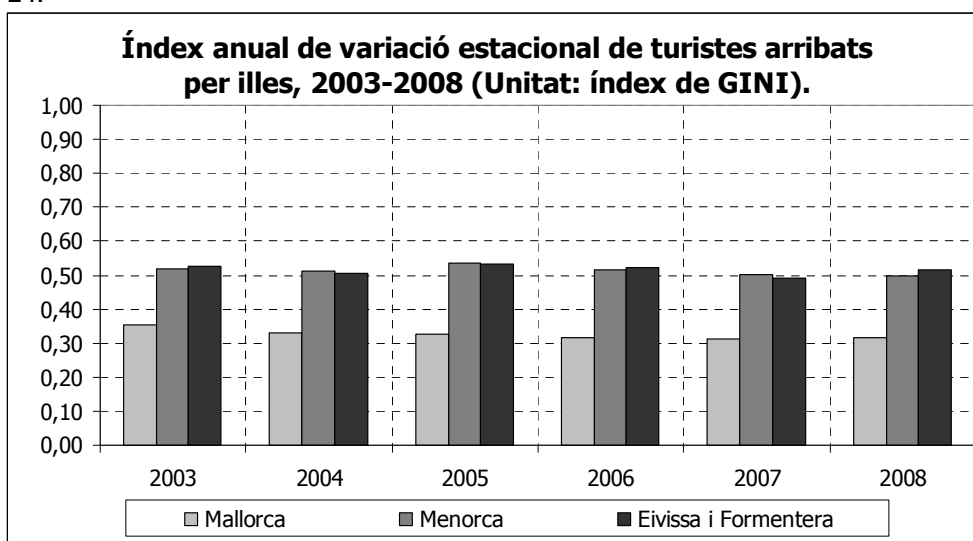
Metodologia. L'estudi de l'estacionalitat des del punt de vista de la demanda (turistes arribats), es realitza a través d'un indicador mitjà que estima el nivell de concentració estacional, considerant les diferències entre els parells d'observacions i calculades a partir de la variació estacional:

$$G = \frac{\Delta}{2 \bar{Y}} = \frac{\frac{1}{2} \sum_{i=1}^{12} \sum_{j=1}^{12} \frac{|Y_i - Y_j|}{12^2}}{\bar{Y}}$$

Anàlisi i resultats. L'aplicació de l'índex a períodes de dotze mesos fa que els seus valors oscil·lin entre 0 i 0,9166, essent zero l'absència d'estacionalitat i 0,9166 la màxima concentració.

D'acord amb l'IETa a Menorca, Eivissa i Formentera es dona un grau d'estacionalitat molt semblant i significativament més acusat que a Mallorca, que té valors aproximadament un 20% per sota. Hom pot assenyalar com l'estacionalitat de les illes s'ha mantingut estable al llarg del període d'estudi. L'índex ha presentat un lleuger descens al llarg del període, encara que el 2008 aquest torna a remuntar.

Gràfic 24.

Definició. L'Índex d'Estacionalitat Turística mensual (IETm) mesura l'estacionalitat turística mitjançant la comparació de la distribució mensual dels turistes al llarg de l'any amb una potencial distribució homogènia dels mateixos.

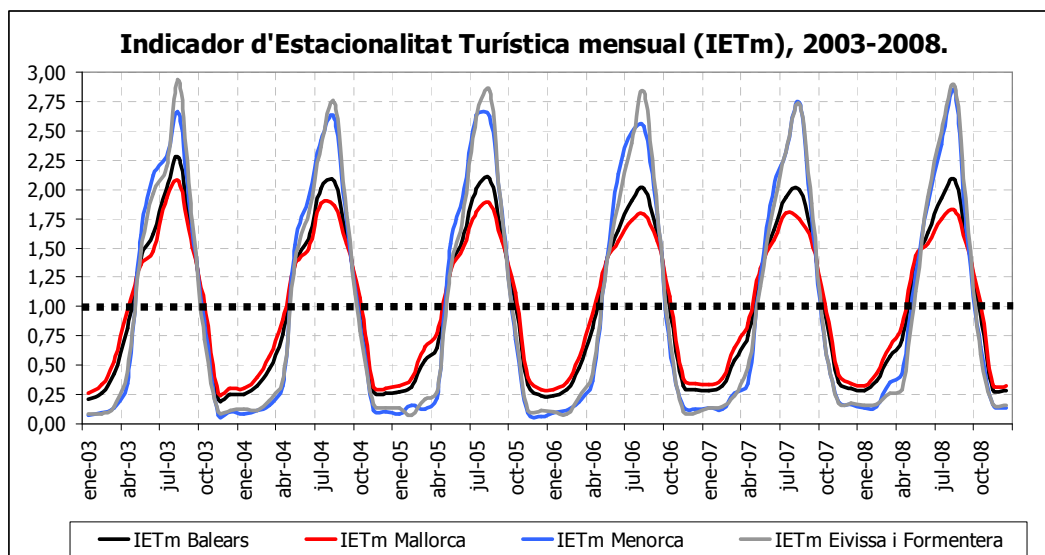
Metodologia. A partir de les dades turístiques mensuals i anuals de les illes es calcula:

$$IET_{mes} = \frac{n^{\circ} \text{ turistes}_{mes}}{(n^{\circ} \text{ turistes}_{any}/12)}$$

D'aquesta manera, quanta més dispersió entorn al valor 1 més marcada serà l'estacionalitat.

Anàlisi i resultats. D'acord amb l'IETm a les Illes Balears es pot observar una tendència en la reducció de l'estacionalitat entre 2003 i 2007, moment en que aquesta s'inverteix i augmenta de nou. Mallorca és l'illa amb menys estacionalitat, mentre que Menorca presenta una estacionalitat per sobre de la mitjana, acostant-se cada vegada més als índexs màxims d'Eivissa i Formentera.

Gràfic 26.

Definició. L'Índex d'Intenstitat Turística (IITur) calcula el nombre de turistes requerits per obtenir un milió d'euros de despesa turística. Es tracta d'un indicador que ens informa dels guanys o pèrdues d'eficiència turística.

Metodologia. Es calcula a partir de la despesa dels turistes no residents per una banda, i la dels espanyols per una altra. Cal destacar que a partir del 2008 ja no es pot saber quina és la despesa dels turistes espanyols.

$IITur = \text{nombre de turistes} / \text{despesa turística (en milions d'euros constants preus 1995)}$.

Anàlisi i resultats. L'evolució de la despesa turística en termes reals dels turistes estrangers ha disminuït un 10,03% des del 2003 el 2008. El nombre de turistes requerits per a l'obtenció d'un milió d'euros ha passat de 1.408 turistes el 2003 a 1.906 el 2008, el que suposa que per generar un mateix milió d'euros es necessiten un 35,37% més de turistes i demostrant una important baixada en el nivell d'eficiència del producte turístic estranger.

Entre el 2003 i el 2007 l'IITur del turisme espanyol ha passat de 2.201 turistes per milió d'euros en termes reals a 2.474 el 2008. És a dir, l'IITur del turisme espanyol ha guanyat en

intensitat un 12,39%, és a dir una proporció molt inferior a l'increment de la intensitat del turisme estranger que havia estat del 37,78% pel mateix període.

Taula 7. Índex d'Intensitat Turística (turistes estrangers) a les Illes Balears, 2003-2008				
	Despesa Turística del turisme estranger (milions d'euros corrents)	Despesa Turística del turisme estranger (milions d'euros constants 1995)	Turistes estrangers	IITur (turistes estrangers/milió euros constants 1995)
2003	7.969,8	5.786,1	8.148.939	1.408
2004	8.405,3	5.774,4	9.271.487	1.606
2005	8.232,0	5.276,7	9.362.949	1.774
2006	8.848,5	5.335,6	9.776.094	1.832
2007	9.232,2	5.068,5	9.830.361	1.940
2008	9.551,6	5.205,6	9.922.777	1.906

Taula 8. Índex d'Intensitat Turística (turistes espanyols) a les Illes Balears, 2004-2007				
	Despesa Turística del turisme espanyol (milions d'euros corrents)	Despesa Turística del turisme espanyol (milions d'euros constants 1995)	Turistes espanyols	IITur (turistes espanyols/milió euros constants 1995)
2004	1.464,63	1.006,19	2.215.196	2.201,57
2005	1.619,88	1.038,34	2.263.239	2.179,67
2006	2.008,37	1.211,04	2.801.735	2.313,50
2007	2.535,79	1.392,16	3.444.885	2.474,50